

Lovforslag nr. L 124. Fremsat den 15. december 1983 af miljøministeren

## Forslag

til

### Lov om ændring af lov om naturfredning

#### § 1

I lov om naturfredning jfr. lovbekendtgørelse nr. 435 af 1. september 1978, som ændret ved lov nr. 208 af 25. maj 1983, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 indsættes:

»Fortidsminderådet

§ 7a. Fortidsminderådet består af 7 medlemmer, der skal have arkæologisk indsigt. Ministeren beskikker formanden og de øvrige medlemmer efter forelæggelse for rigsantikvaren og fredningsstyrelsen. Ministeren kan fastsætte de nærmere regler herfor.

Stk. 2. Beskikkelserne gælder for 4 år.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte en forretningsorden for rådet.«

2. I § 48, stk. 1 og 2, ændres »rigsantikvarens« til: »fredningsstyrelsens«.

3. § 48, stk. 3, udgår.

4. § 49 affattes således:

»§ 49. Fortidsminder på havbunden i territorialfarvandet samt på kontinentalsoklen, dog ikke ud over 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af det ydre territorialfarvand måles, såsom stengrave, bopladser, ruiner, sejlspærringer, forsvarsanlæg, havne- og broanlæg må ikke beskadiges, ændres eller fjernes uden fredningsstyrelsens tilladelse.

Stk. 2. Vrag af skibe, der må antages at være gået tabt for til enhver tid mere end 100 år siden, samt skibsladninger og dele fra så-

danne skibsvrag må ikke beskadiges, ændres eller fjernes uden fredningsstyrelsens tilladelse, hvis de befinder sig i det område, der er nævnt i stk. 1, eller i vandløb eller i søer.

Stk. 3. Fredningsstyrelsen registrerer fortidsminder og vrag m.v., der er omfattet af denne paragraf. Fund af sådanne fortidsminder og vrag m.v. skal straks anmeldes til fredningsstyrelsen.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler til beskyttelse af fortidsminder og vrag m.v., der er omfattet af denne paragraf. Miljøministeren kan herunder fastsætte, at der indenfor en afstand af 100 m fra fortidsmindet eller vraget m.v. ikke må foretages ændring af bundforholdene, optagning af grus eller sand, dumpning eller opfyldning, opankring eller andre foranstaltninger.«

5. I § 50, § 51, stk. 2, og § 53, stk. 1, ændres »rigsantikvaren« til: »fredningsstyrelsen«.

6. I § 51, stk. 1, og § 52 ændres »Rigsantikvaren« til: »Fredningsstyrelsen«.

7. I § 58, stk. 2, ændres »Rigsantikvarens« til: »Fredningsstyrelsens« og efter »§ 49, stk. 1« indføjes: »og stk. 2«.

8. § 65 a, stk. 3, ophæves.

9. I § 66, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 49, stk. 1« til: »§ 49, stk. 1-3«.

#### § 2

Loven træder i kraft den 1. juli 1984.

## *Bemærkninger til lovforslaget*

Forslaget indeholder en tilpasning af lovtæksten i naturfredningslovens kapitel VII og de dertil hørende bestemmelser om klage m.v., som følger den ressortomlægning op, der blev gennemført ved kongelig resolution af 10. januar 1983. Ved denne blev det bestemt, at den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed efter naturfredningslovens § 49 overføres fra miljøministeret til ministeriet for kulturelle anliggender, og at administrationen af loven om historiske skibsvrag – bortset fra den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed – overføres fra ministeriet for kulturelle anliggender til miljøministeriet med virkning fra den 1. januar 1983 at regne.

Forslaget indeholder således de ændringer, der er en umiddelbar konsekvens af indstillingerne i betænkning 953 fra det midlertidige udvalg vedrørende samarbejdet mellem museerne og fredningsmyndighederne om varetagelsen af opgaver efter lovgivningen om bygningsfredning, fortidsminder m.v. (Møllmann-udvalget). Ved forslaget bringes lovtæksten i overensstemmelse med den fastlagte opgavefordeling.

Ved miljøministeriets dannelse i 1973 blev opgaverne efter naturfredningsloven henlagt til dette ministerium, herunder også rigsantikvarens opgaver i medfør af naturfredningsloven, kap. VII. Disse opgaver blev med hjemmel i naturfredningslovens § 65 a, der trådte i kraft i 1975, overført til fredningsstyrelsen ved delegation.

De ændringer, der nu foreslås, medfører for de fleste af bestemmelserne således alene tilpasning til den fastlagte opgavefordeling.

Reglerne om de fortidsminder, der fremkommer ved et jordarbejde, som hidtil har været fastlagt i naturfredningsloven, § 49, foreslås samtidig optaget i museumsloven som konsekvens af Møllmann-udvalgets indstillinger. Administrationen af denne bestemmelse har siden 1. januar 1983 været varetaget af rigsantikvaren. Samtidig foreslås i museumsloven optaget bestemmelser om arkæologiske undersøgelser af historiske skibsvrag m.v. og om aflevering af tilfældigt optagne genstande her-

fra. I denne forbindelse foreslås lov om historiske skibsvrag ophævet.

Fra 1. januar 1983 har lov om historiske skibsvrag – bortset fra de arkæologiske undersøgelser – været varetaget af miljøministeriet, fredningsstyrelsen. Forslaget indebærer, som en konsekvens af denne ressortomlægning og af forslaget om ophævelse af lov om historiske skibsvrag, at der i naturfredningsloven optages bestemmelser, der ligestiller beskyttelsen af de historiske skibsvrag såvel indholdsmæssigt som organisatorisk med beskyttelsen af de faste fortidsminder på havbunden.

### *Administrative og økonomiske konsekvenser*

Bortset fra reglerne om beskyttelse af historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden medfører forslaget alene en tilpasning af lovtæksten til den fastlagte opgavefordeling. Om konsekvenserne af henlæggelse af den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed til rigsantikvaren henvises til bemærkningerne til museumsloven.

I betænkningen om samarbejdet mellem fredningsmyndighederne og museerne er anført behov for en styrkelse af ressourcerne til udførelse af de opgaver, som fredningsstyrelsen varetager efter naturfredningslovens kapitel VII som helhed.

En sådan styrkelse af ressourcerne er imidlertid ikke medtaget ved nærværende forslag, som alene indeholder de nødvendige tilpasninger i lovtæksten til den gennemførte opgavefordeling. Disse ressourceudvidelser vil blive overvejet tilvejebragt i forbindelse med eventuelt kommende forslag til revision af naturfredningsloven, herunder lovens kapitel VII.

Fortidsminderrådet vil få sit hjemmelsgrundlag flyttet fra museumslovens § 12, stk. 2, hvilket dog ikke medfører reelle konsekvenser, idet rådet allerede i dag er nedsat med en forretningsorden, der svarer til den, der er indeholdt som bilag 2 i Møllmann-udvalgets betænkning.

I forbindelse med overførslen af fortidsminderrådets hjemmelsgrundlag til naturfredningsloven vil der ved bekendtgørelse blive fastsat en forretningsorden, der fastlægger rådets opgaver i over-

## F.t.l. vedr. naturfredning

ensstemmelse med indstillingen i Møllmann-udvalgets betænkning, bilag 2. Rådet vil således også fortsat få forelagt ansøgninger om frigivelse af fortidsminder, herunder til arkæologiske undersøgelser. Rådet vil ligeledes få forelagt ansøgninger om frigivelse af de beskyttede skibsvrag.

For så vidt angår beskyttelsen af de historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden indeholder forslaget visse ændringer, der giver administrative og økonomiske konsekvenser.

Ved de foreslåede ændringer sker der en forbedring af beskyttelsen ved, at aldersgrænsen for de beskyttede skibsvrag nedsættes til 100 år på linje med de øvrige fortidsminder i stedet for de hidtil gældende regler, der kun beskytter skibsvrag, der er gået tabt for 150 år siden. Endelig skal beskyttelsen gennemføres såvel i territorialfarvandet som i den tilstødende del af kontinentalsoklen indtil 24 sømil fra basislinjerne i overensstemmelse med principperne i FNs havretskonvention og forslaget til en europæisk konvention om beskyttelse af kulturarven på havbunden. Dette indebærer en udvidelse af arbejdsopgaverne, der er knyttet til administrationen af skibsvrag. På grundlag af et pilotprojekt, som fredningsstyrelsen og undervisningsministeriet har igangsat i 1981, skønner fredningsstyrelsen, at behovet for yderligere personale i fredningsstyrelsen vil være på 1 akademisk medarbejder til sagsbehandling og administration i forbindelse med anlægsarbejder på havbunden, planlægningsopgaver i tilknytning til kortlægning og indvinding af råstoffer på havbunden samt til opbygning af et register over skibsvrag og fortidsminder på havbunden, herunder indkodning på EDB. Endvidere vil der være behov for 1 teknisk uddannet medarbejder, der skal foretage besigtigelser, dykkerundersøgelser samt opmålinger og registreringer af skibsvrag på havbunden, samt 1 kontorfunktionær.

Efter den hidtidige § 48, stk. 3, har fredningsstyrelsen registreret de faste fortidsminder på havbunden, som man har haft kendskab til, mens Skibshistorisk Laboratorium under Nationalmuseet har registreret anmeldelser om fund af vrage. Med de ressourcer, der har været til rådighed for dette arbejde, har det imidlertid ikke hidtil været muligt at oparbejde et dækkende register over fortidsminder og vrage på havbunden, hvilket bl.a. har medført en tidkrævende og besværlig arbejdsgang ved bedømmelsen af projekter for aktiviteter på havbunden, der kan udgøre fare for de beskyttede objekter.

Fredningsstyrelsen gennemfører i samarbejde med bl.a. Foreningen af danske Ral- og Sandsuge-

re for tiden et metodeudviklingsprojekt bl.a. med henblik på at effektivisere registreringen af vrage og fortidsminder på havbunden.

For at kunne tilnærme administrationen af vragebeskyttelsen til den, der gælder de øvrige fortidsminder, vil der være behov for en systematisk registrering af historiske skibsvrag og fortidsminder i de danske farvande, herunder en landsdækkende gennemgang af arkiver med henblik på at tilvejebringe grundlaget for et centralt register over historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden. Undersøgelsen forudsættes gennemført af fredningsstyrelsen i samarbejde med bl.a. Skibshistorisk Laboratorium. Undersøgelsen skønnes at kunne gennemføres inden for en 10-årig periode med en årlig udgift på 250.000 kr., der bl.a. inkluderer leje af skibe og teknisk udstyr, konsulentbistand m.v.

De nødvendige økonomiske og personalemæssige ressourcer vil blive søgt tilvejebragt ved omprioriteringer inden for miljøministeriets område. Som følge heraf og som følge af regeringens udgiftspolitik og de heraf følgende ressourcemæssige konsekvenser vil varetagelsen af de ovennævnte opgaver på det forudsatte niveau derfor først kunne iværksættes i takt med, at der kan overføres ressourcer fra andre aktiviteter inden for miljøministeriets område.

*Til de enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Fortidsminderrådet virker som rådgivende organ for fredningsstyrelsen i varetagelsen af arkæologiske hensyn i fredningsarbejdet. Det har hidtil haft sit hjemmelsgrundlag i museumslovens § 12, stk. 2. Efter forslaget anføres det parallelt med naturfredningsrådet som et centralt rådgivende organ for fredningsstyrelsen. Rådet er allerede nedsat af miljøministeren, men får nu direkte hjemmel i naturfredningsloven. Rådets sammensætning, vil blive fastlagt i overensstemmelse med indstillingen i Møllmann-udvalgets betænkning. Herved vil det blive sikret, at medlemmerne har ekspertise inden for forhistorisk og historisk arkæologi.

Rådet består af 7 medlemmer, heraf en formand. Medlemmerne beskikkes for 4 år ad gangen af miljøministeren efter forelæggelse for rigsantikvaren (4 medlemmer) og fredningsstyrelsen (2 medlemmer). Rigsantikvaren agtes beskikket som formand, så længe embedet er besat med en arkæolog.

Rigsantikvaren tilsigter repræsentation af universiteterne og de godkendte lokalmuseer i Fortidsminderrådet. Det påses ved samråd mellem rigsantikvaren og fredningsstyrelsen, at Fortidsminderrådet kan få en hensigtsmæssig sammensætning af fagligt kvalificerede inden for forhistorisk og historisk arkæologi.

Rådet får forelagt spørgsmål om frigivelse af fortidsminder og vrage i henhold til naturfredningslovens § 48 og forslaget pkt. 4. Rådet får ligeledes forelagt programmer for fredningsstyrelsens restaureringer af fortidsminder. Rådets opgaver vil fremgå af den forretningsorden, der som bekendtgørelse vil blive fastsat ud fra bilag nr. 2 til Møllmannudvalgets betænkning.

Til nr. 2

Forslaget medfører en tilpasning af loveteksten til den fastlagte opgavefordeling.

Til nr. 3

Bestemmelsen om beskyttelse af fortidsminder på søterritoriet afløses efter forslaget af en ny § 49 i naturfredningsloven.

Til nr. 4

Den hidtidige § 49 omhandler beskyttelse af fortidsminder, der fremkommer under jordarbejde. Denne bestemmelse optages i museumsloven i henhold til forslaget om ændring af museumsloven.

Den ny § 49 afløser efter forslaget den hidtidige § 48, stk. 3, og reglerne i lov om historiske skibsvrage m.v. om bevaring af vrage på det sted, de er sunket. Bestemmelsen er således en konsekvens af den gennemførte ressortomlægning og følger en indstilling fra udvalget vedrørende samarbejdet mellem fredningsmyndighederne og museerne (Møllmann-udvalget), idet forslaget medfører en ligestilling af beskyttelsen af de faste fortidsminder på havbunden og de historiske skibsvrage m.v.

Forslaget nødvendiggøres af forslaget i museumsloven om ophævelse af lov om historiske skibsvrage.

Bestemmelsen fastlægger beskyttelsen af fortidsminder og vrage på stedet, herunder at beskadigelser, ændring, flytning m.v. kræver tilladelse fra fredningsstyrelsen, mens statens ejendomsret for genstandene og afleveringspligten til tilfældigt optagne genstande er fastsat i museumsloven i lighed med de tilsvarende danefæregler, der gælder for det danske landområde.

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til den hidtidige § 48, stk. 3, idet der dog er foretaget en udvidelse af bestemmelsens gyldighedsområde til at gælde såvel territorialfarvandet som den del af kontinentalsoklen, der ligger 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra det ydre territorialfarvand måles. Endvidere er beskrivelsen af de beskyttede anlæg kompletteret med den udtrykkelige angivelse af, at bestemmelsen finder anvendelse på bopladser på havbunden.

For så vidt angår fastlæggelsen af gyldighedsområdet omfattede den hidtidige § 48, stk. 3, alene søterritoriet, idet man ved denne bestemmelses indførelse i 1969 ikke mente, at der fandtes fortidsminder af betydning uden for søterritoriet, ligesom det på daværende tidspunkt ikke skønnedes, at beskyttelsesbehovet for evt. fortidsminder uden for territorialfarvandet var påtrængende.

I den mellemliggende periode har man imidlertid fået vished for, at der findes fortidsminder i betydeligt omfang uden for territorialfarvandet. Disse fortidsminder er i øvrigt ofte meget rige på velbevarede genstande fra stenalderen, fordi f.eks. organisk materiale som træ, skind, knogler o.lign. er bevaret.

Med den stigende udnyttelse af havområderne til anlægsvirksomhed, udnyttelse af havbundens ressourcer og fritidsformål og med de langt mere avancerede tekniske muligheder for at gennemføre aktiviteter på havbunden er beskyttelsesbehovet vokset.

Forslaget anvender territorialfarvandet og den tilstødende del af kontinentalsoklen som gyldighedsområde. Derved får reglerne et anvendelsesområde, der bedre svarer til området, hvor Danmark regulerer aktiviteter på havbunden bl.a. i form af råstof- og energiindvinding. Herved lever reguleringen også op til den foreløbige tekst til en europæisk konvention om beskyttelse af undervandskulturarven, der er under udarbejdelse efter en rekommendation, som Europarådet i 1980 gav for fastlæggelsen af beskyttelsesområder for undervandskulturarven. Afgrænsningen må ligeledes anses for at opfylde retningslinjerne i artikel 303 i FNs havretskonvention, der fastslår kyststaternes pligt til at beskytte undervandskulturarven.

Norge, USA og andre lande udøver allerede en sådan regulering i forbindelse med koncessioner for udnyttelse af havbundsressourcerne, og som nævnt er netop den danske havbund rig på fortidsminder, der ud fra såvel dansk som international videnskabelig målestok må anses for særdeles bevaringsværdige. Udover den direkte anvendelse af bestemmelsen må dens principper på tilsvarende

måde kunne finde anvendelse ved udstedelse af koncession på hele den danske kontinentalsokkel.

Bestemmelsen medtager udtrykkeligt bopladser blandt de beskyttede fortidsminder. Herved fjernes den uklarhed, der hidtil har været for beskyttelsen af bopladserne på havbunden. På land har bopladserne været beskyttet af naturfredningslovens § 49, som imidlertid ikke antages at gælde på søterritoriet, da der ikke gør sig de ganske særlige hensyn til ejeren og brugeren af en fast ejendom gældende, som er baggrunden for § 49. Beskyttelsen af bopladserne på havbunden mod f.eks. ødelæggelse ved skattegravning o.lign. er derfor hidtil gennemført på grundlag af § 48, stk. 3, der således f.eks. har været anvendt til at påbyde amatørarkæologer og uden- og indenlandske sportsdykkere at standse skattegravninger på stenalderbopladser. Med det stigende kendskab til disse bopladers store fundrigdom og med de tekniske hjælpemidlers udvikling må det anses for hensigtsmæssigt at skabe en udtrykkelig hjemmel for denne beskyttelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen afløser § 2, stk. 1, 2. pkt., i lov om historiske skibsvrag m.v., der foreslås ophævet i forbindelse med ændring af museumsloven. Forslaget følger hermed Møllmann-udvalgets betænkning, der indstiller, at beskyttelsen af de historiske skibsvrag varetages af fredningsmyndighederne i lighed med fortidsmindebeskyttelsen. Bestemmelsen fastlægger på linje med beskyttelsen af de faste fortidsminder beskyttelsen af skibsvrag på det sted, hvor vraget findes.

Dette gælder både historiske skibsvrag, som i følge af § 28 i museumsloven tilhører den danske stat, og de historiske skibsvrag, som i henhold til den regel er i privat eje. Mens der for de statsejede vrag primært vil skulle tages videnskabelige og planlægningsmæssige samfundshensyn i forbindelse med ansøgninger om fjernelse af vrage, vil der for de privatejede også indgå hensynet til den private mulighed for at udnytte det formuegode, som et vrag eller dets ladning måtte repræsentere, hvis ejeren anmoder om tilladelse til at hæve et vrag eller en skibsladning.

I lighed med stk. 1 fastlægger stk. 2 det danske territorialfarvand og den tilstødende del af kontinentalsoklen indtil 24 sømil fra basislinjerne som beskyttelsesområde. Den hidtidige beskyttelse har været gældende for »danske farvande«, idet det med denne formulering har været antaget, at bestemmelsen kunne anvendes også uden for territorialfarvandet over for danske statsborgere. Denne

beskyttelse er imidlertid ganske utilstrækkelig, specielt for så vidt angår vrag. Der findes talrige meget værdifulde vrag uden for søterritoriet, som med de gældende regler frit kan plyndres af udlændinge, og som med den eksisterende teknologi vil udgøre lønsomme plyndringsobjekter. Fredningsstyrelsen skønner, at der har fundet 40.000 forlis sted, som kan have givet anledning til vrag, der foreslås beskyttet af bestemmelsen, og det må anslås, at der i dag findes ca. 10.000 vrag, som vil være omfattet af beskyttelsen. En stor del af de bedst bevarede vrag findes netop uden for territorialfarvandet på det lidt dybere vand, hvor storme, isskrudninger, strømændringer og ændringer i bundforholdene ikke er så store.

Udover de direkte plyndringer er vrage især truet af den stigende aktivitet i havområderne, herunder indvinding af energi og råstoffer. Da reguleringer af disse aktiviteter på den danske kontinentalsokkel tilkommer den danske stat, vil det være hensigtsmæssigt at knytte vilkår i overensstemmelse med principperne for beskyttelsen af skibsvrag m.v. også uden for det anvendelsesområde, hvor bestemmelsen er direkte gældende.

Medens det antages, at den hidtidige beskyttelse ikke har været gældende for de ferske vande, foreslås at vrag og skibsladninger m.v. i vandløb og søer skal have samme beskyttelse som på havbunden. Dermed udfyldes et utilsigtet hul i lovgivningen.

For at skabe en parallelitet med fortidsmindebeskyttelsen foreslås det at anvende det 100-års kriterium, som er den almindelige målestok for, om et anlæg kan betragtes som et fortidsminde. Hermed opnås også en ligestilling med beskyttelsen i de øvrige nordiske og de fleste andre europæiske lande. 100-års alderskriteriet indgår tillige i Europarådets rekkommendation for beskyttelse af undervandskulturarven og indgår i den præliminære tekst til den konvention, der er under udarbejdelse i Europarådet som en følge af rekkommendationen. Det vil således være en betingelse for Danmarks ratifikation af den kommende konvention, at der fastlægges et 100-års kriterium.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår i overensstemmelse med indstillingen i Møllmann-udvalgets betænkning, at fredningsstyrelsen udfører det registreringsarbejde, der er et vigtigt led i beskyttelsen af vrag og fortidsminder på havbunden.

I lighed med, hvad der gælder for det eksisterende register over fredede fortidsminder på land,

som fredningsstyrelsen har ansvaret for at udbygge og opretholde, skal der optages en kortfattet beskrivelse af de beskyttede objekter, således at der skabes et grundlag for stillingtagen til aktiviteter, der kan udgøre en trussel mod fortidsminder og vrag.

Der er fastsat en anmeldelsespligt i stk. 3, svarende til den hidtidige § 48, stk. 3. Anmeldelsespligten udvides således til også at omfatte fund af beskyttede skibsvrag m.v.

Til stk. 4

Et vigtigt led i beskyttelsen af skibsvrag og fortidsminder på havbunden vil være en offentliggørelse af de positioner, hvor de beskyttede genstande er registreret. Offentliggørelsen vil primært rette sig mod de erhverv, der gennem deres aktiviteter kan komme til at beskadige de beskyttede objekter, som f.eks. ral- og sandsugere, fiskere og anlægsmyndigheder. Over for værdien af, at disse erhverv kan tilrettelægge deres aktiviteter med hensyntagen til de beskyttede vrag og fortidsminder, skal naturligvis vejes risikoen for, at uansvarlige personer udnytter offentliggørelsen til at plyndre de beskyttede objekter. Det må imidlertid veje tungest at sætte de nævnte erhverv i stand til at undgå uagtsomme beskadigelser, og det forudsættes derfor, at der stilles oplysninger til rådighed for erhvervene om beskyttede vrag og fortidsminder på havbunden, således at beskadigelser kan undgås og interessekonflikter løses, hvor sådanne findes.

For nogle af de beskyttede vrag og fortidsmin-

der kan der endvidere være behov for en mere detaljeret beskyttelse end fastsat i stk. 1 og stk. 2. Dette er baggrunden for, at stk. 4 giver mulighed for at fastsætte specielle beskyttelsesforanstaltninger. En sådan mulighed findes tillige for søterritoriet i § 60. Stk. 4 betyder således i realiteten alene, at de i stk. 4 nævnte aktiviteter kan reguleres på den tilstødende del af kontinentalsoklen for så vidt det måtte være hensigtsmæssigt til beskyttelse af vrag og fortidsminder.

Til nr. 5-7

Forslaget tilpasser lovteksten til den fastlagte opgavefordeling.

Til nr. 8

Forslaget ophæver ministerens adgang til at henlægge rigsantikvarens opgaver til fredningsstyrelsen som en konsekvens af de foreslåede ændringer, der i lovteksten angiver den fastlagte opgavefordeling.

Til nr. 9

Forslaget er en konsekvens af ændringen i § 49, hvorved de historiske skibsvrag og fortidsminder på havbunden beskyttes mod ødelæggelse.

*Til § 2*

Ikrafttrædelsen skal finde sted samtidig med museumslovens, idet de to lovændringer afløser eksisterende bestemmelser i lov om historiske skibsvrag.